

Το Κουκλοθέατρο στην Ελλάδα Σήμερα

Κάνοντας μια μικρή ιστορική αναδρομή, εύκολα διαπιστώνει κανείς ότι το κουκλοθέατρο στην Ελλάδα, μετά το τέλος του «Μπάρμπα-Μυτούση» και της ιδεολογίας του, έχει μια πολύ ενδιαφέρουσα και ραγδαία ανάπτυξη, ιδιαίτερα τις δύο τελευταίες δεκαετίες. Πολλές κουκλοθεατρικές δυνάμεις αγωνίζονται να ανεβάσουν την ποιότητα των παραστάσεων και να αλλάξουν μια βαθιά ριζωμένη αντίληψη που λέει ότι «το κουκλοθέατρο είναι μόνο για παιδιά». Νέες ομάδες, εμπνευσμένοι κουκλοπαίκτες, αυτοδίδακτοι και σπουδασμένοι, αποτελούν μια πολυπληθή δυναμική ομάδα που διεκδικεί επάξια τη θέση της στα θεατρικά πράγματα της χώρας.

Σε όλη τη χώρα υπάρχουν γύρω στους πενήντα ενεργούς επαγγελματικούς θιάσους, που το έργο τους αντικατοπτρίζει όλη την ποικιλία τεχνικών, δραματουργικών, σκηνικών κλπ επιλογών και δυνατοτήτων που υπάρχει και σε όλο τον κόσμο.

Είτε σε μόνιμες δικές τους σκηνές, είτε σε θέατρα, είτε μεταφέροντας την παράστασή τους σε εκδηλώσεις και σχολεία, είτε στο δρόμο, οι κουκλοπαίκτες προσφέρουν τις δημιουργίες τους σε κάθε είδος κοινού και η ανταπόκριση είναι άμεση: όλο και περισσότεροι άνθρωποι αναζητούν παραστάσεις κουκλοθεάτρου για να τις παρακολουθήσουν.

Αρκετοί από αυτούς τους θιάσους ταξιδεύουν σε διεθνή φεστιβάλ (τόσο κουκλοθεάτρου όσο και θεάτρου) και εκπροσωπούν τη χώρα μας εξάγοντας το έργο τους και εισάγοντας την εμπειρία, ερεθίσματα και συναναστροφή με τους ξένους συναδέλφους.

Παράλληλα με τον αμιγώς κουκλοθεατρικό χώρο, η Ελλάδα ζει σήμερα αυτό που στην Ευρώπη έχει ήδη μια παράδοση σχεδόν ενός αιώνα: την «εισβολή» της κούκλας στο θέατρο των ηθοποιών, αλλά και τον χορό και τα εικαστικά και τη μουσική ακόμα και την «ανακάλυψή» της από αυτούς τους καλλιτέχνες σαν ένα «νέο» εργαλείο με τόση δυναμική και παρθένο έδαφος για πειραματισμό που τους φαίνεται απίστευτο ότι ήταν πάντα εκεί, αλλά δεν το γνώριζαν!

Αρκετοί σκηνοθέτες (μεταξύ τους και αναγνωρισμένες προσωπικότητες του θεάτρου και του χορού) επιλέγουν τη χρήση της κούκλας στις παραστάσεις τους αναγνωρίζοντάς της παραστατικές ικανότητες και δυνατότητες που με άλλα μέσα δεν θα ήταν εφικτές. Κυρίως όμως υπάρχει ένα νέο αίμα στο θέατρο, ηθοποιών, σκηνοθετών και σκηνογράφων, που θεωρούν την κούκλα σαν ένα δεδομένο και αυτονόητα ισότιμο εργαλείο στην παλέτα τους, είτε έχοντας έρθει σε πρακτική επαφή με τη χρήση της, είτε απλά έχοντας παρακολουθήσει θεάματα που την περιλαμβάνουν.

Σημαντικό ρόλο στις εξελίξεις αυτές έχει διαδραματίσει η λειτουργία -στο διάστημα των τελευταίων είκοσι χρόνων- τεσσάρων μεγάλων διεθνών φεστιβάλ κουκλοθεάτρου (της Ύδρας, της Κρήτης, της Καλλιθέας και του Κιλκίς). Έχει φέρει στη χώρα μας πλήθος θιάσων και καλλιτεχνών από την αφρόκρεμα της διεθνούς σκηνής και έχει επιτρέψει τόσο στους έλληνες κουκλοπαίκτες, όσο και στο ευρύ κοινό της χώρας μας να παρακολουθήσει θεάματα που επιδεικνύουν όλη τη μεγαλοσύνη, αλλά και την ποικιλομορφία της κούκλας, επηρεάζοντας τις αναζητήσεις τους.

Σημαντικό είναι και το έργο που έχει προσφέρει και η Ένωσή μας, UNIMA-ΕΛΛΑΣ: συσπειρώνει τους ανθρώπους του κουκλοθεάτρου, έχει αναπτύξει τον διάλογο, έχει εμπλουτίσει τη βιβλιογραφία και το υλικό τεκμηρίωσης βοηθώντας όσους αναζητούν πηγές γνώσης και μέσα από πλήθος εκδηλώσεων έχει προωθήσει το κουκλοθέατρο σε όλες τις κατευθύνσεις.

Τέλος δεν είναι τυχαίο ότι στις μέρες μας:

- Μεγάλοι οργανισμοί και διοργανώσεις (Μέγαρο Μουσικής, Δημήτρια, Πολιτιστική Πρωτεύουσα κ.α.) που δεν ασχολούνται αποκλειστικά με το κουκλοθέατρο, καλούν συχνότατα πια, παραγωγές κουκλοθεάτρου ή και προγραμματίζουν δικές τους παραγωγές θεαμάτων με κούκλες (Μέγαρο Μουσικής Θεσσαλονίκης, Αθήνα 2004),
- όλο και συχνότερα γίνονται εκτενή αφιερώματα για το κουκλοθέατρο σε περιοδικά, εφημερίδες, τηλεοπτικές εκπομπές,
- πολλοί φοιτητές σχολών Θεατρικών Σπουδών στρέφουν το ενδιαφέρον τους στο κουκλοθέατρο και κάνουν σχετικές ερευνητικές εργασίες,
- στην τηλεόραση χρησιμοποιείται η κούκλα ευρύτατα και η ποιότητα των παραγωγών έχει αναβαθμιστεί και φτάσει τα διεθνή επίπεδα,
- στα Παιδαγωγικά Τμήματα και σχολές, ενώ παλαιότερα το κουκλοθέατρο που διδασκόταν περιοριζόταν στην πιο απλοϊκή εκδοχή του χωρίς καμία προσπάθεια καλλιτεχνικής αναζήτησης ή επαφής με όσα συμβαίνουν στο διεθνές κουκλοθέατρο, σήμερα (τουλάχιστον όπου υπάρχουν καθηγητές να το στηρίξουν) γίνεται προσπάθεια εφαρμογής όσων έχουν κατακτηθεί και χρήσης τόσο των τεχνικών/ αισθητικών, όσο και των σημειολογικών εξελίξεων της κούκλας, στην εκπαίδευση.

Η συνεισφορά της Πολιτείας σε όλη αυτή την εξέλιξη ήταν ελάχιστη έως ανύπαρκτη και σε πολλές περιπτώσεις ανασταλτική λόγω άγνοιας. Η αναγνώριση που απολαμβάνει το κουκλοθέατρο τόσο σαν ανεξάρτητη τέχνη όσο και σαν ζωτικό κομμάτι του θεάτρου, είναι ακόμα μικρή. Πιστεύουμε ότι σήμερα είναι ώριμες οι συνθήκες για μια πιο σοβαρή ματιά απέναντι στην κούκλα και ευελπιστούμε στην ανάπτυξη σχέσεων, υποδομών και θεσμών που να βοηθούν δυναμικά την άνθιση του -ούτως ή άλλως- υπαρκτού νέου και γενναίου αυτού χώρου.

Πίσω από τις κούκλες υπάρχουν άνθρωποι!

Στηρίξτε την προσπάθειά μας να αποτρέψουμε την εξαφάνιση της τέχνης μας (μαζί και τη δική μας) αλλά και την αποδυνάμωση ή τη μετάλλαξη της. Οι διεκδικήσεις μας συμπορεύονται με αυτές όλων των “αφανών”

για το σύστημα ανθρώπων της κοινωνίας μας.

Ελληνικό Κέντρο της Διεθνούς Ένωσης Κούκλας (UNIMA-ΕΛΛΑΣ)

Παλαμηδίου 41, 10441 Αθήνα

Τηλ. 6909934376, e-mail: unimahellas@gmail.com

www.unimahellas.org

